«Γκιακ»

Δεν συμβαίνει συχνά μετά από μια παράσταση που αποτελεί διασκευή πεζού κειμένου, να αισθάνεσαι ότι έχεις κατανοήσει την ουσία του λογοτεχνικού πρωτότυπου. Στην παράσταση του ΚΘΒΕ, την οποία ο ΘΟΚ φιλοξένησε στο Θέατρο Αποθήκες, η Γεωργία Μαυραγάνη, υπογράφουσα τη σκηνική διασκευή των διηγημάτων του Δημοσθένη Παπαμάρκου υπό τον συλλογικό τίτλο «Γκιακ» και τη σκηνοθεσία της ομώνυμης παράστασης, πρώτα έφτασε και μετά οδήγησε την ομάδα της και το κοινό της στην καρδιά του έργου του συγγραφέα ακολουθώντας τις φλέβες όπου κυλά το «γκιακ», το αίμα στα αρβανίτικα. Όλες οι μεταφορικές εκφράσεις με τη λέξη «αίμα» αντανακλούν διαφορετικές πτυχές της έννοιας «γκιακ»: «είναι το αίμα μου» λένε για τη στενή συγγένεια, για το σόι, «πήρε το αίμα του πίσω» λένε για την ισότιμη ανταπόδοση του κακού για τη βεντέτα. Ο Παπαμάρκος ανιχνεύει τους δρόμους και τα δεσμά του αίματος, με όλο το νοηματικό εύρος της λέξης, κατεβαίνει στο βαθύ πηγάδι του εθιμικού κώδικα και της συλλογικής μνήμης της ιδιαίτερής του πατρίδας, για να φτάσει σε υπόγεια, αιματοβαμμένα νερά, κοινά για την ανθρωπότητα.

Και η παράσταση της Μαυραγάνη βρίσκει αυτή την ισορροπία μεταξύ του τοπικού και του οικουμενικού, του ειδικού και του αρχέτυπου, της ντοπιολαλιάς και της παγκόσμιας γλώσσας. Γύρω από το τραπέζι του γλεντιού μαζεύεται το σόι, λεβέντη αποκαλούν τον άνδρα που έχει περάσει από πόλεμο. Σαν χάντρες στο ανδρικό κομπολόι ακούγονται οι πόλεμοι, Βαλκανικοί, παγκόσμιος, μικρασιατικός… Μέχρι που μια ερώτηση «Και για πες μας, ρε Αργυράκο, και πώς ήτανε εκεί στον πόλεμο που ήσουνα» προκαλεί τέτοιο καταιγισμό εξομολογήσεων, αληθειών, λεπτομερώς περιγραφόμενων εμπειριών, που ραγίζει ακόμα και το φαινομενικά τόσο στέρεο παραδοσιακό οικογενειακό τραπέζι, που αναποδογυρίζονται τα αιώνια ανδροπρεπή στερεότυπα, που διαρρηγνύεται κάθε σκέπασμα συμβατικής υποκρισίας ή εθελούσιας άγνοιας που καλύπτει το «εσωτερικό» των πολέμων.

Η Γεωργία Μαυραγάνη πετυχαίνει ιδιαίτερα τη δομή της παράστασής της συνδυάζοντας τις γραμμές των ιστοριών των διάφορων διηγημάτων της συλλογής σε ενιαία σύνθεση. Ένας από του ήρωες κυνηγά το δικό του ρυάκι του γκιακ μέσα στον ωκεανό αίματος του μικρασιατικού πολέμου, ταγμένος στην εκδίκηση για τον βιασμό και τη δολοφονία της αδελφής του, άλλος καταγράφει τις αλλαγές που συμβαίνουν μέσα του με κάθε πράξη βίας που στην αρχή βλέπει και μετά διαπράττει, άλλος δημιουργεί την τεράστια αντίθεση της προσωπικής ερωτικής ιστορίας και του ομαδικού μίσους που κοχλάζει γύρω του, άλλος ανακαλύπτει τον ομοφυλοφιλικό έρωτα στη μέση της σφαγής. Ο σκηνοθετικός διαμοιρασμός των αφηγηματικών φωνών οδηγεί σε πολλαπλή ανασύνθεση της ομάδας σε πρωταγωνιστές και χορό. Οι ηθοποιοί Ιωάννα Δεμερτζίδου, Νίκος Κουσούλης, Εμμανουέλα Μαγκώνη, Δημήτρης Μορφακίδης, Παναγιώτης Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιώνας, Άννη Τσολακίδου λειτουργούν με εντυπωσιακή υποκριτική ρώμη, με φυσικότητα στην εκφορά του λόγου και στην πλαστική, με γερό εσωτερικό πυρήνα, καθώς η σκηνοθετική γραμμή αποκλείει το κάθε τι περιττό η μη τεκμηριωμένο και οδηγεί την ομάδα μόνο στα απαραίτητα και οργανικά ως προς την επιλεγμένη αισθητική. Στη διασταύρωση της χωνεμένης παράδοσης και της μοντέρνας φόρμας δημιουργεί η Άρτεμις Φλέσσα τα κοστούμια και τα σκηνικά της. Ίδιος συνδυασμός χρησιμοποιείται και στη μουσική επένδυση της παράστασης. Οι μεταφορές που χρησιμοποιεί η σκηνοθέτιδα, όπως τα καμένα χάρτινα σπιτάκια, όπως το χώμα που περίμενε να σκεπάσει τον φονιά στη σκηνή της εκδίκησης, όπως η παγίδευση του «σφάγιου» στην ιστορία του νοκέρη, εγγυούνται τη βαθιά αποτύπωση της παράστασης «Γκιακ» στη μνήμη του κοινού.

θέατρα

ΔΕΝΤΡΟ, Ενότητος 44Β, Παλουριώτισσα, 99520835 – 99384606. «Προμηθέας Δεσμώτης Ι», σκην. Μιχ. Μαρμαρινός. Κάθε Δευτέρα μέχρι τέλος Ιανουαρίου, 20:30 & 22:00 (Η παράσταση 22:00 πραγματοποιείται κατόπιν κρατήσεων μόνο).

ΔΕΝΤΡΟ, Ενότητος 44Β, Παλουριώτισσα, 99520835 – 99384606. «Τα Ψηλά Βουνά», Ζαχαρία Παπαντωνίου. Σκην. Αλέξανδρος Αχτάρ, Παναγιώτης Μπρατάκος. Σάββατο 16:00 και κάθε Κυριακή 11:00, έως 29/4.

ΔΕΝΤΡΟ, Ενότητος 44Β, Παλουριώτισσα, 99520835 – 99384606. «Οι Καρέκλες», Ευγ. Ιονέσκο. Σκην. Γιώργος Μουαϊμης. Ιανουάριος: 21, 26, 27 & 31/1. Φεβρουάριος: 2, 3, 5 7,12, 14,21,28/2. Θέατρο Ριάλτο: 9/3, 77 77 77 45. 20:30.

ΔΕΝΤΡΟ (παιδική σκηνή), Ενότητος 44Β, Παλουριώτισσα, 99520835, 99384606. «Κλάρα+Πίπης = Χορός για Πάντα». Σάβ. 15:15, 17:00. Κυρ. 10:30, 12:00.

ΕΝΑ, Λεωφ. Αθηνάς 4, Λευκωσία, 22348203. «Ο Τζακ και η Φασολιά Αλλιώς», κουκλοθέατρο σε σύλληψη / σκηνοθεσία Βασιλικής Ανδρέου,. Σάββατο 15:00 και Κυριακή 11:00. Έως 28/1.

ΘΟΚ, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία, 77772717. «Σοφία η Μέλισσα», Κείμενο - Σκηνοθεσία - Μουσική - Μουσική διδασκαλία: Δημήτρης Μπασλάμ . Κυριακή, 10.30 και 12.00.

ΘΟΚ, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία, 77772717. «Η Στέλλα με τα κόκκινα γάντια», Ιακ. Καμπανέλη. Σκην. Κωνστ. Αρβανιτάκης. Παρασκευή, Σάββατο 20.30 & Κυριακή 18.00. Έως 24/3.

ΣΚΑΛΑ, Κ. Μάτση 15, Λάρνακα, 24652800. «Κάθε Πέμπτη Κύριε Γκριν», Τζεφ Μπάρον. Σκην. Βαρνάβας Κυριαζής. 23 και 24/1, 20:30, στο Θέατρο **ΔΕΝΤΡΟ,** Λευκωσία, 99490102.

POINT TO CONTEMPORARY Theater, WhereHaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Βιομ. Παλουριώτισσας, Λευκωσία, 99 588103, 99 122552. «Η Νύχτα των Δολοφόνων», Χοσέ Τριάνα, σκην. Ευρ. Δίκαιος. Κυριακή 20:30. Έως 21/1.